

Jakub Kofecki

Uniwersytet Wrocławski

ORCID: 0000-0001-5135-9396

e-mail: jakubkofecki.skn.pg@gmail.com

Obowiązki policyjne przedsiębiorcy związane z występowaniem zagrożeń górniczych

Police obligations of entrepreneur related to the occurrence of mining hazards

Streszczenie

Obowiązki policyjne związane z występowaniem zagrożeń górniczych nakładane na przedsiębiorców łączy wspólny cel, który sprowadza się do wytworzenia i utrzymania stanu bezpieczeństwa w toku wykonywanej przez przedsiębiorców działalności wydobywczej. Ich szczegółowa analiza wskazuje jednak na niebagatelne różnice odnoszące się do funkcji spełnianych przez ustanowione w tym celu normy. Należy również pamiętać, że wraz ze zmianą poziomu zagrożenia zmienia się odpowiednio zakres kompetencji władczych przysługujących właściwym organom administracyjnym w celu przeciwdziałania jego wystąpieniu. Celem artykułu jest przeprowadzenie analizy wybranych obowiązków policyjnych nałożonych na przedsiębiorców, które wiążą się z występowaniem zagrożeń górniczych, oraz dokonanie ich systematyzacji. Z uwagi na fakt, że obowiązki te w różny sposób kształtują sytuację prawną przedsiębiorców w zależności od typu zakładu górniczego, prezentowana tutaj analiza uwidacznia różnice pomiędzy podziemnymi, odkrywkowymi oraz otworowymi zakładami górniczymi (wydobywającymi kopaliny otworami wiertniczymi). Niebagatelne znaczenie dla treści przepisów prawnych analizowanych w niniejszym artykule ma wpływ takich czynników jak typ zakładu górniczego oraz rodzaj wydobywanych w nim kopalin. W celu przedstawienia wyżej opisanej problematyki wykorzystano metodę dogmatyczną oraz w ograniczonym zakresie także analizę historyczną prawa.

Słowa kluczowe: zagrożenie górnicze, typ zakładu górniczego, rodzaj wydobywanych kopalin, przedsiębiorca górniczy, kontrola i nadzór w prawie geologicznym i górniczym

JEL: K23, L71, L72

Wprowadzenie

Analizując historyczny rozwój polskiego prawodawstwa górniczego, warto podkreślić, że wzrost profesjonalizacji działalności górniczej jest tożsamy ze wzrostem wymagań

Abstract

Police obligations related to the occurrence of mining hazards, imposed on entrepreneurs, have a common goal, which boils down to creating and maintaining a state of safety in the course of mining activities performed by entrepreneurs. However, their detailed analysis shows significant differences relating to the functions fulfilled by the norms established for this purpose. It should also be remembered that along with a change in the level of risk, the scope of powers of competent administrative authorities changes accordingly in order to prevent its occurrence. The purpose of the article is to analyze selected police obligations imposed on entrepreneurs, which are related to the occurrence of mining hazards, and to systematize them. Due to the fact that these obligations shape the legal situation of entrepreneurs in different ways depending on the type of mining plant, the analysis presented here exposes the differences between underground, opencast and borehole mines (extracting minerals through boreholes). Factors such as the type of mining plant and the type of minerals mined in it are of great importance for the content of the legal regulations analyzed in this article. In order to present the above-described issues, the dogmatic method was used and, to a limited extent, also the historical analysis of law.

Keywords: mining hazard, type of mining plant, type of minerals mined, mining entrepreneur, control and supervision in the geological and mining law

związanych z przeciwdziałaniem zagrożeniom górniczym. Większa profesjonalizacja w górnictwie w ujęciu historycznym wiązała się m.in. z zanikiem dawnej tradycji wolności górniczej. Przykładowym tego przejawem był coraz powszechniejszy obowiązek uzyskiwania przez zainteresowane podmioty koncesji na wykonywanie działalności górni-

czej. Pierwotnie intencją monarchy towarzyszącą wprowadzeniu koncesji było zwiększenie dochodów z tytułu wydobycia kopalin (funkcja fiskalna koncesji). Fiskalizm ten przejawiał się istnieniem podatku wydobywczego — olbory (Łabędzki, 1841), czyli dziesięciny w postaci wydobytego kruszcu albo też gotówki. Wraz z rozwojem instytucji koncesji wydobywczej ewolucji ulegała także jej funkcja. Stopniowo coraz większe znaczenie zaczęła osiągać także funkcja nadzorczo-kontrolna, związana z zapobieganiem wypadkom i szkodom górniczym. Charakterystyczny był dla tej ewolucji rozwój systemu organów administracji górniczej w Rzeczypospolitej. Rozwój ten następnie był kontynuowany przez władze państw zaborczych, zwłaszcza w związku z wprowadzeniem zasady dyrekcyjnej (Prusy, Austria), polegającej na ścisłej kontroli przez administrację państwową procesu wydobycia kopalin (Frużyński, 2012). Zasada dyrekcyjna wprowadzała m.in. inspekcje w kopalniach przez urzędników górniczych. Regulacje państw zaborczych legły u podstaw prawodawstwa polskiego po odzyskaniu niepodległości. Kolejno podejmowane były akty prawne obejmujące regulacją prawo górnicze: rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 29.11.1930 r. — Prawo górnicze (dalej: rozporządzenie 1930), dekret z 6.05.1953 r. — Prawo Górnicze (dalej: dekret 1953) oraz ustawa z 4.02.1994 r. — Prawo geologiczne i górnicze (dalej: ustawa 1994). Przedmiotem tych regulacji były m.in. kwestie bezpieczeństwa w ruchu zakładów górniczych.

Podstawowym źródłem obowiązujących obecnie regulacji w zakresie tych obowiązków w Polsce jest ustawa z 9.06.2011 r. — Prawo geologiczne i górnicze (dalej: p.g.g.). Ustawa ta w zakresie materii obejmującej problematykę zagrożeń górniczych została uszczegółowiona przez szereg aktów wykonawczych, jak np. rozporządzenie Ministra Środowiska z 29.01.2013 r. w sprawie zagrożeń naturalnych w zakładach górniczych (dalej: rozporządzenie 2013a). To ostatnie jest jednym z przykładów rosnącego wpływu prawa europejskiego na polskie regulacje krajowe¹.

Występujące w górnictwie zagrożenia powodują nakładanie przez ustawodawcę na przedsiębiorców górniczych obowiązków policyjnych, które mają im przeciwdziałać. Regulacje te wiążą się nieodłącznie ze sferą działania administracji, określaną mianem policji administracyjnej, a zawężając to do niniejszego tematu — policji gospodarczej — jako policji administracyjnej szczególnego rodzaju (Małeckie, 2019). Sfera ingerencji, zwana policją administracyjną, w znaczeniu przedmiotowym obejmuje „działania polegające na ochronie bezpieczeństwa, porządku i spokoju publicznego, a w szczególności życia, zdrowia i mienia” (Boć, 2010). Policja gospodarcza zdefiniowana w sposób podmiotowy oznacza te organy, których „zadanie polega na utrzymaniu porządku w danej dziedzinie”. Tym samym mogą one przeprowadzać kontrole wykonywania działalności, a także stosować odpowiednie sankcje (Snażyk & Szafrąnski, 2018). Z innej, przedmiotowej perspektywy policja gospodarcza jawi się jako funkcja, „której realizacja ma bezsprzecznie na celu zagwarantowanie nienaruszalności dotychczasowego stanu porządku prawnego, mienia i niektórych poddanych ochronie administracyjnoprawnej dóbr osobistych człowieka, takich jak życie i zdrowie”. Jest to

„działalność o charakterze ochronnym (w tym znaczeniu — negatywnym)”, wykonywana „wszakże niemal zawsze z możliwością używania wskazanych w przepisach ustawy środków przymusu bezpośredniego”. Bezsprzecznie jednak należy uznać, że sprawowanie policji gospodarczej należy do organów administracji publicznej tworzących całościowy „system organów publicznych wykonujących funkcje policyjne w sferze gospodarki” (Hauser i in., 2018).

Obowiązki policyjne przedsiębiorcy górniczego

Cechą kwalifikującą dany podmiot jako przedsiębiorcę górniczego jest prowadzenie przez niego działalności reglamentowanej na podstawie posiadanej koncesji² — art. 6 ust. 1 pkt 9 p.g.g. (Schwarz, 2016). Podjęcie przez ten podmiot działalności koncesjonowanej wymaga od niego posiadania statusu przedsiębiorcy w rozumieniu ustawy z 6.03.2018 r. — Prawo przedsiębiorców (dalej: p.p.) (Lipiński, 2019). Zgodnie z art. 4 ust. 1 p.p. przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonująca działalność gospodarczą. W myśl art. 4 ust. 2 p.p. przedsiębiorcami są również wspólnicy spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej. Ponadto w zakresie określonym w przepisach odrębnych przedsiębiorcami mogą być również osoby zagraniczne (art. 4 ust. 3 p.p.). Szczegóły wykraczają jednak poza ramy niniejszego opracowania. Warto w tym miejscu dodać, że zgodnie z art. 2 ust. 3 p.g.g. przepisy ustawy dotyczące przedsiębiorcy stosuje się odpowiednio do podmiotów, które uzyskały inne niż koncesja decyzje stanowiące podstawę wykonywania działalności regulowanej ustawą, co poszerza zakres podmiotowy adresatów przedmiotowych obowiązków. Użyte w niniejszym artykule sformułowania dotyczące przedsiębiorców dotyczą także wspomnianych podmiotów.

Przedsiębiorców górniczych wyróżnia na tle przedsiębiorców z wielu pozostałych branż m.in. fakt występowania ryzyka, które nieustannie towarzyszy prowadzonej przez nich działalności³. Przekłada to się na specyficzny charakter obowiązków policyjnych, jakie ciążą na nich przy jej wykonywaniu. Specyfika ta wyraża się m.in. w nakazie wzmożonego dozoru nad sprzętem służącym do wykonywania robót górniczych, stosowaniu wyrobów odpowiadających wymaganiom określonym w odrębnych przepisach oraz obowiązku dbałości o zachowanie określonych liczbowo lub procentowo stężeń, norm i innych podobnych szczegółowych wymagań. Niektóre ze wspomnianych obowiązków mają charakter prewencyjny — w założeniu ich celem jest niedopuszczenie do wystąpienia niebezpiecznych zdarzeń w zakładach górniczych. Inne natomiast są obowiązkami o charakterze następczym — ich zadaniem jest zapobieżenie negatywnym skutkom zdarzeń, które miały miejsce.

Analizując obowiązki policyjne przedsiębiorców górniczych związane z występowaniem zagrożeń górniczych, należy zaznaczyć, że zagrożenia w zakładach górniczych są

nieodłącznie związane z ich ruchem. Pojęcie ruchu zakładu górniczego, choć niezdefiniowane legalnie, można utożsamiać z „istnieniem” zakładu górniczego (Lipiński, 2019). W bardziej rozbudowany sposób ruch zakładu górniczego definiował A. Agopszowicz, według którego nazwiemy nim każdą zmianę stanu układu dynamicznego, jakim jest zakład górniczy (lub quasi-górniczy), z zastrzeżeniem, że ruchem w znaczeniu prawnym będą tylko te zdarzenia, które rodzą skutek prawny (Agopszowicz, 1974). Warto zaaprobować tezę, że ruchem tym jest każde wykonywanie robót górniczych w zakładzie górniczym, z wyjątkiem czynności składających się na likwidację zakładu górniczego (Schwarz, 2016). Robotą górniczą została zdefiniowana w art. 6 ust. 1 pkt 12 p.g.g. jako wykonywanie, utrzymywanie, zabezpieczanie oraz likwidowanie wyrobisk górniczych oraz zwalowanie nadkładu w odkrywkowych zakładach górniczych w związku z działalnością regulowaną ustawą. Można tutaj przy okazji wyrazić dezaprobatę dla zastosowania przez ustawodawcę błędu typu *ignotum per ignotum* poprzez wzajemne odesłania w ustawowych definicjach roboty górniczej oraz wyrobiska górniczego, co stanowi jaskrawy przykład obecności licznych błędów legislacyjnych w p.g.g.⁴ Na koniec należy wspomnieć o art. 435 § 1 ustawy z 23.06.1964 r. — Kodeks cywilny (k.c.), który także może być pomocny w definiowaniu pojęcia ruchu zakładu górniczego, jako że znajduje on zastosowanie m.in. do szkód związanych z działalnością zakładów górniczych (Dubis, 2021).

Ruch zakładu górniczego zgodnie z art. 105 ust. 1 p.g.g. należy prowadzić w sposób zgodny z przepisami prawa, w szczególności na podstawie planu ruchu zakładu górniczego (PRZG), a także zgodnie z zasadami techniki górniczej. PRZG sporządza przedsiębiorca, odrębnie dla każdego zakładu górniczego (art. 108 ust. 1 p.g.g.). Nie sporządza się go w myśl art. 105 ust. 2 p.g.g. dla koncesji udzielonych przez starostę oraz dla robót geologicznych służących poszukiwaniu lub rozpoznawaniu złóż kopalin, które są wykonywane bez użycia środków strzałowych na głębokości do 100 m poza obszarem górniczym. W odniesieniu do tych wyjątków przepisy stanowią odpowiednio o obowiązku prowadzenia ruchu na podstawie warunków określonych w koncesji (w przypadku gdy została ona udzielona przez starostę) bądź koncesji albo decyzji zatwierdzającej projekt robót geologicznych w przypadku określonym w art. 105 ust. 2 pkt 2 p.g.g.⁵ Warto sprecyzować, w kontekście ewentualnych wątpliwości dotyczących wskazanego wyjątku dla robót geologicznych do głębokości 100 m, że przepis art. 105 ust. 2 pkt 2 p.g.g. obejmuje swoim zakresem wyłącznie przedsięwzięcia, które w całości zawierają się w zakresie głębokości do 100 m. W każdym innym przypadku sporządzenie PRZG wymagane jest już w momencie planowanego rozpoczęcia robót geologicznych, a nie dopiero gdy przedsiębiorca, wykonując koncesjonowaną lub niewymagającą koncesji działalność, rozpocznie wykonywanie robót geologicznych na głębokości poniżej 100 m⁶.

Plan ruchu zakładu górniczego powinien określać na podstawie art. 108 ust. 2 pkt 2 p.g.g. szczegółowe przedsięwzięcia niezbędne w celu zapewnienia wykonywania działalności objętej koncesją, bezpieczeństwa powszechnego,

bezpieczeństwa pożarowego, bezpieczeństwa osób przebywających w zakładzie górniczym, w szczególności dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy, racjonalnej gospodarki złóżem, ochrony elementów środowiska, ochrony obiektów budowlanych, zapobiegania szkodom i ich naprawy. Ponadto w kolejnych ustępach art. 108 p.g.g. zawarte są dalsze wymogi dotyczące treści PRZG, m.in. w odniesieniu do innych rodzajów działalności regulowanej ustawą. Natomiast szczegółowe wymagania, jakie powinien spełniać PRZG w zależności od typu konkretnego zakładu górniczego, określają przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 110 ust. 1 p.g.g. i zawarte w rozporządzeniu Ministra Środowiska z 8.12.2017 r. w sprawie planów ruchu zakładów górniczych (dalej: rozporządzenie 2017b). Przesłanką odstąpienia od zatwierdzonego PRZG jest powstanie zagrożenia bezpieczeństwa ruchu zakładu górniczego lub jego części, bezpieczeństwa powszechnego lub środowiska (art. 111 ust. 1 p.g.g.). Stan zagrożenia musi mieć charakter realny i aktualny, przy czym należy pamiętać, że odstąpienie od PRZG nie ma charakteru obligatoryjnego, a stanowi jedynie dopuszczalny model działania (Szalewska, 2015).

Oprócz obowiązku sporządzenia PRZG kluczowy — w ramach analizy obowiązków nakładanych na przedsiębiorców w zakresie ruchu zakładu górniczego i zapewniania jego bezpieczeństwa — jest art. 117 p.g.g. Zawiera on katalog obowiązków przedsiębiorcy związanych z zapewnieniem szeroko rozumianego bezpieczeństwa ruchu zakładu górniczego, w tym w szczególności bezpieczeństwa osób znajdujących się na terenie zakładu górniczego (Szalewska, 2015). Dotyczą one spraw bezpieczeństwa zakładu górniczego, osób w nim przebywających czy też bezpieczeństwa i higieny pracy (Schwarz, 2016).

Jako pierwszy obowiązek wymienia się rozpoznawanie zagrożeń związanych z ruchem zakładu górniczego i podejmowanie środków zmierzających do zapobiegania i usuwania tych zagrożeń (art. 117 pkt 1 p.g.g.). Ze względu na zakres chronionych dóbr, do którego wchodzi bezpieczeństwo powszechne i bezpieczeństwo ruchu zakładu górniczego, należy przyjąć, że użyte przez ustawodawcę pojęcie zagrożenia obejmuje swym zakresem każde zjawisko (stan) wywołane działaniem sił natury bądź człowieka, które powoduje, że poczucie bezpieczeństwa maleje bądź zupełnie zanika. Przedsiębiorca winien użyć w tym celu wszelkich dostępnych koniecznych środków w stopniu, jaki będzie gwarantował wykonanie obowiązku posiadania odpowiednich środków, oraz służb zapewniających bezpieczeństwo, opisanego w art. 117 pkt 2 p.g.g. Uwidacznia się tym samym powiązanie obu tych przepisów. Mogą temu służyć stosowne analizy, a w szczególności analizy geologiczne, geofizyczne, budowlane itp. (Schwarz, 2016).

Przedsiębiorca górniczy jest zobowiązany także posiadać odpowiednie środki materialne i techniczne oraz służby ruchu zapewniające bezpieczeństwo pracowników i ruchu zakładu górniczego (art. 117 pkt 2 p.g.g.). Posłużenie się przez ustawodawcę we wspomnianym przepisie wyrazem „pracownicy” nie wydaje się prowadzić do tak wąskiej konstrukcji tego obowiązku. Ochroną są tutaj objęte wszystkie osoby przebywające w zakładzie górniczym, nie tylko te, z którymi przedsiębiorca jest związany stosunkiem pracy.

Uwaga ta nie dotyczy tzw. osób postronnych, czyli osób, które na teren zakładu górniczego wtargnęły wbrew woli przedsiębiorcy, co częstokroć w praktyce może dotyczyć odkrywkowe zakłady górnicze (Schwarz, 2016).

Kolejnym obowiązkiem przedsiębiorcy górniczego jest prowadzenie ewidencji osób przebywających w zakładzie górniczym przez wskazanie imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego (art. 117 pkt 3 p.g.g.). Ten obowiązek dla odmiany dotyczy bezwzględnie wszystkich osób wstępujących na teren zakładu górniczego (Schwarz, 2016). Dla przykładu dokładnej ewidencji oraz identyfikacji tych osób w podziemnych zakładach górniczych zgodnie z § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Energii z 23.11.2016 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących prowadzenia ruchu podziemnych zakładów górniczych (dalej: rozporządzenie 2016b) służy m.in. obowiązek posiadania przez osoby przebywające w wyrobiskach znaczków kontrolnych (lub innych identyfikatorów), lampy osobistej oraz ucieczkowego sprzętu ochrony układu oddechowego — tzw. aparatów ucieczkowych (Wojtulek i in., 2020).

Oprócz PRZG przedsiębiorca zobowiązany jest także do sporządzenia „dokumentu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia” (dalej: dokument bezpieczeństwa) dla każdego zakładu górniczego (art. 117 pkt 4 p.g.g.). Wymóg implementacji tego obowiązku do polskiego prawa został przewidziany prawem europejskim, a konkretnie dyrektywą 92/91/EWG oraz dyrektywą 92/104/EWG. Jego cechami są stała dostępność w zakładzie górniczym i bieżąca aktualizacja każdorazowo w przypadku zmiany, rozbudowy, przebudowy miejsca lub stanowiska pracy, która powoduje zmianę warunków pracy — § 6 ust. 3 rozporządzenia 2016b oraz § 6 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Gospodarki z 8.04.2013 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących prowadzenia ruchu odkrywkowego zakładu górniczego (dalej: rozporządzenie 2013b), a także § 8 ust. 4 rozporządzenia Ministra Gospodarki z 25.04.2014 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących prowadzenia ruchu zakładów górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi (dalej: rozporządzenie 2014). W tym ostatnim przypadku wraz z dodatkowymi wymaganiami tam przewidzianymi. Dokument bezpieczeństwa zgodnie z odpowiednimi załącznikami do wspomnianych rozporządzeń, zbiorczo określanych jako „rozporządzenia ruchowe”, określa z niewielkimi różnicami dla każdego typu zakładu górniczego m.in. strukturę organizacyjną zakładu górniczego, opis występujących w nim zagrożeń, osoby odpowiedzialne za stan bezpieczeństwa i higieny pracy, sposób oceny i dokumentowania ryzyka, opis postępowania związanego z bezpiecznym ruchem zakładu górniczego i bezpieczeństwem zatrudnionych w ruchu zakładu górniczego we wskazanym zakresie, opis postępowania w sytuacjach awaryjnych oraz sposób aktualizacji dokumentu bezpieczeństwa.

Do pozostałych obowiązków przedsiębiorcy wyszczególnionych w tym artykule wchodzi konieczność posiadania i odpowiedniego przechowywania dokumentacji prowadzenia ruchu zakładu górniczego — art. 117 pkt 5 p.g.g. Składają się na nią m.in. dokumenty określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia 2016b (np. książka raportowa dys-

pozytora ruchu zakładu górniczego oraz dokumentacja dla poszczególnych zagrożeń). Dokumentacja ta powinna być uzupełniana w miarę postępu robót górniczych⁷. Przedsiębiorca powinien także zgodnie z art. 117 pkt 6 p.g.g. posiadać dowód sprawdzenia rozwiązań technicznych przez rzeczoznawcę do spraw ruchu zakładu górniczego — w przypadkach określonych w przepisach trzech rozporządzeń ruchowych, wydanych na podstawie art. 120 ust. 1 p.g.g. oraz w przepisach rozporządzenia Ministra Energii z 09.11.2016 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących przechowywania i używania środków strzałowych i sprzętu strzałowego w ruchu zakładu górniczego (dalej: rozporządzenie 2016a), wydanego na podstawie art. 120 ust. 2 p.g.g. Wreszcie na przedsiębiorcy ciąży konieczność przechowywania niektórych enumeratywnie wymienionych dokumentów w zakresie określonym w art. 117 pkt 7 p.g.g. Szczegóły można pominąć.

Ratownictwo górnicze

Odrębnym źródłem obowiązków przedsiębiorców górniczych w sferze policyjnej są obowiązki związane z działalnością ratownictwa górniczego. W ujęciu przedmiotowym pojęciem ratownictwa objęte zostały działania ratownicze w ścisłym tego słowa znaczeniu, a więc odnoszące się do prowadzenia akcji ratowniczych oraz działania prewencyjne, związane z wykonywaniem prac profilaktycznych (Szalewska, 2015). Trafnie zostało również określone, że „zadaniem ratownictwa górniczego jest niesienie niezwłocznej pomocy w razie zagrożenia życia lub zdrowia załogi albo poważnego zagrożenia bezpieczeństwa ruchu zakładu górniczego” (Agopszowicz, 1974). Szczegółowe wymagania dotyczące ratownictwa górniczego reguluje rozporządzenie Ministra Energii z 16.03.2017 r. w sprawie ratownictwa górniczego (dalej: rozporządzenie 2017a). Ratownictwem górniczym w ujęciu podmiotowym są służby ratownictwa górniczego przedsiębiorcy — ratownictwo wewnętrzne oraz podmioty zawodowo trudniące się ratownictwem górniczym — ratownictwo zewnętrzne (Schwarz, 2016). Zbiorczo w myśl w § 3 pkt 1 rozporządzenia 2017a określane są one jako jednostki ratownictwa. Wskazane tam zostało, że podmiot zawodowo trudniący się ratownictwem górniczym musi mieć osobowość prawną oraz siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, natomiast służby ratownictwa górniczego przedsiębiorcy mają być wyodrębnione w strukturach przedsiębiorcy dla jego własnych potrzeb, spełniać wymagania niezbędne do wykonywania czynności w zakresie ratownictwa górniczego, w szczególności dysponować zastępami ratowniczymi i pogotowiami specjalistycznymi oraz sprzętem niezbędnym do wykonywania zadań. Dalsze szczegóły określają przepisy rozporządzenia 2017a.

Kwestią wymagającą odrębnej analizy jest problem zgodności § 3 pkt 1 lit. a rozporządzenia 2017a ze standardami wynikającymi z Konstytucji RP oraz prawa europejskiego. W szczególności otwarte jest pytanie dotyczące jego zgodności z art. 22 Konstytucji RP oraz art. 56 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (t.f.u.e.). Konstytucyjna za-

sada wolności gospodarczej oznacza wedle brzmienia art. 22, że ograniczenie wolności działalności gospodarczej jest dopuszczalne tylko w drodze ustawy i tylko ze względu na ważny interes publiczny. Natomiast art. 56 t.f.u.e. *in principio* zakazuje stosowania ograniczeń w swobodnym świadczeniu usług wewnątrz UE w odniesieniu do obywateli państw członkowskich mających swe przedsiębiorstwo w innym państwie niż odbiorca świadczenia. Działalność podmiotów trudniących się zawodowo ratownictwem górniczym spełnia cechy działalności gospodarczej z art. 3 p.p. oraz bez wątplenia należy do sfery usług. Zatem ograniczenie działalności gospodarczej w akcie wykonawczym do ustawy (abstrahując od kwestii oceny ważności interesu publicznego), wykraczające poza delegację ustawową z art. 124 p.g.g., oraz wykluczenie z rynku poważnej liczby potencjalnych przedsiębiorców ratowniczych z państw UE mogą rodzić poważne wątpliwości. Otwarte pozostaje więc pytanie, czy ustawodawca powinien przeprowadzić odpowiednie zmiany legislacyjne w tym zakresie. Szczegóły wykraczają jednak poza ramy artykułu.

Podstawą odpowiedzialności przedsiębiorcy w tej materii jest art. 122 ust. 6 p.g.g. W jego ramach nakładane są na niego trzy obowiązki związane z tymi elementami struktury górnictwa, które są wyszczególnione w kolejnych punktach tego ustępu. Pierwszy z nich (art. 122 ust. 6 pkt 1 p.g.g.) zobowiązuje go do posiadania ratownictwa wewnętrznego bądź powierzenia tego obowiązku (w całości lub w części) podmiotom ratownictwa zewnętrznego w drodze umowy, która wymaga oprócz tego zgody właściwego dyrektora okręgowego urzędu górniczego (OUG) w drodze decyzji (art. 122 ust. 15 p.g.g.). Najczęściej w praktyce będzie to odmiana umowy zlecenia w rozumieniu art. 734 i n. k.c. (Lipiński, 2019). Wyłączenie w tym względzie odnosi się jedynie do odkrywkowych zakładów górniczych (art. 122 ust. 19 p.g.g.). Przedsiębiorcy wydobywający kopaliny metodą odkrywkową są bowiem zobowiązani zabezpieczyć możliwość prowadzenia akcji ratowniczej wyłącznie przez inne, czyli zewnętrzne jednostki ratownicze.

Kolejną powinnością jest posiadanie planu ratownictwa górniczego (art. 122 ust. 6 pkt 2 p.g.g.). Sporządza się go dla każdego zakładu górniczego bez względu na jego wielkość oraz technologię prowadzonej działalności (art. 122 ust. 10 p.g.g.). Określa on w szczególności m.in. organizację służb ratownictwa górniczego oraz służb pogotowia, sposób korzystania z usług ratownictwa zewnętrznego, niezbędne wyposażenie w sprzęt ratowniczy oraz sposób prowadzenia akcji ratowniczej (art. 122 ust. 11 p.g.g.).

Ostatni obowiązek z tej grupy (art. 122 ust. 6 pkt 3 p.g.g.) sprowadza się do zapewnienia stałej możliwości udziału w akcji ratowniczej zawodowych specjalistycznych służb podmiotu zajmującego się ratownictwem zewnętrznym. Służbami tymi są dyżurujące zawodowe zastępy ratownicze, zawodowe pogotowia specjalistyczne oraz dyżurujące zastępy dla grup zakładów górniczych (Lipiński, 2019). W tym miejscu należy podkreślić kluczową rolę przypadającą kierownikowi ruchu zakładu górniczego (KRZG), jako że jest on zobowiązany według przepisu art. 123 ust. 5 p.g.g. w zw. z § 77 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia 2017a do niezwłocznego podjęcia i prowadzenia akcji ratowniczej

w przypadku wystąpienia zagrożenia życia i zdrowia pracowników zakładu górniczego, bezpieczeństwa ruchu zakładu górniczego lub bezpieczeństwa powszechnego, w związku z ruchem zakładu górniczego⁸.

Przepisy wykonawcze

Ciężar wymagań kształtujących prawny reżim zakładu górniczego i jego ruchu spoczywa w dużym stopniu na przepisach wykonawczych określających szczegółowe wymagania dotyczące prowadzenia ruchu poszczególnych typów zakładów górniczych zawartych w trzech rozporządzeniach ruchowych oraz w rozporządzeniu 2016a (Lipiński, 2019). Do uregulowania tych wymagań w przywoływanych rozporządzeniach odsyła art. 120 ust. 1 i 2 p.g.g. Natomiast art. 120 ust. 3 p.g.g. pozwala Prezesowi Wyższego Urzędu Górniczego (WUG), na wniosek przedsiębiorcy, wyrazić w drodze decyzji zgodę na odstąpienie od określonych wymagań określonych w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie ust. 1 i 2. Może to nastąpić jedynie w wyjątkowych, szczególnych wypadkach, przy spełnieniu „mocno ocennych”, następujących przesłanek — gdy odstąpienie od zasad będzie usprawiedliwione warunkami bezpieczeństwa lub gdy będzie to niezbędne do prowadzenia postępu technicznego, przeprowadzenia prac naukowo-badawczych lub doświadczalnych (Schwarz, 2016). Zgoda taka może zostać wydana tylko na czas oznaczony, nie dłuższy jednak niż pięć lat.

Rozwiązania przewidziane w rozporządzeniach ruchowych częstokroć cechuje zbieżność, a często nawet tożsamość regulacji prawnej ruchu różnych typów zakładów górniczych. Przykładowo, biorąc co do zasady za obiekt głównej analizy i obiekt porównań rozporządzenie 2013b, w ruchu kopalni odkrywkowych przedsiębiorca zobowiązany jest zgodnie z § 4 rozporządzenia 2013b do sporządzania, uzupełniania i aktualizacji dokumentacji dotyczącej prowadzenia ruchu zakładu górniczego oraz oceny ryzyka zawodowego i stosowania rozwiązań zmniejszających to ryzyko. Należy uznać, że przepis ten jest rozwinięciem treści art. 117 pkt 5 p.g.g. Podobną treść do § 4 rozporządzenia 2013b zawiera również § 5 rozporządzenia 2014, a w bardziej rozbudowanym kształcie ze względu na specyfikę podziemnych zakładów górniczych i przykładowo odmienną sytuację zakładów górniczych wydobywających węgiel kamienny także § 4 rozporządzenia 2016b. Do dokumentacji tej należy zarówno PRZG, jak i dokument bezpieczeństwa (§ 6 rozporządzenia 2013b), a w przypadku zakładów górniczych prowadzących eksploatację na podstawie koncesji wydanej przez starostę, dokumentację taką stanowi również projekt techniczny (§ 34 ust. 1 rozporządzenia 2013b), zatwierdzany przez KRZG (Schwarz, 2013). Wydaje się, że lektura wielu przepisów zawartych w p.g.g. oraz rozporządzeniach ruchowych prowadzi do wniosku, że wiele z nich, poza przypadkami uzasadnionymi specyfiką przedmiotu regulacji, niepotrzebnie powtarza treść przepisów zawartych już w innych regulacjach, co jest niestety w ocenie autora koronnym przykładem obrazującym zjawisko inflacji prawa — w tym przypadku prawa geologicznego i górniczego.

Niekiedy specyfika poszczególnych typów zakładów górniczych prowadzi do istotnych odmienności względem pozostałych. Interesującym z naukowego punktu widzenia przykładem takiej regulacji jest § 80 rozporządzenia 2014, określający promień strefy skażenia oraz odległości otworu wiertniczego od obiektów na podstawie kryteriów takich jak promień strefy przewidywanego skażenia siarkowodorem (H₂S) w metrach oraz rodzaj obiektu (pojedynczy dom mieszkalny oraz budynki zamieszkałe łącznie przez 30 osób lub mniej albo więcej niż 30 osób). Ograniczenia zabudowy wynikające z obowiązku zachowania bezpiecznej odległości otworów wiertniczych od obiektów bezspornie wiążą przedsiębiorców górniczych. Jak wskazuje A. Lipiński, „przedsiębiorca prowadzący wydobywanie kopaliny metodą wiertniczą nie dysponuje natomiast możliwością wprowadzenia ograniczeń zabudowy na nieruchomościach, które nie są przedmiotem prawa jego własności (użytkowania wieczystego); co więcej, kategoria wspomnianego zagrożenia może ulec zmianie (np. zwiększeniu się); konsekwencją może stać się odmowa zatwierdzenia planu ruchu; sprawa komplikuje się, jeżeli do takiej zabudowy dojdzie po zatwierdzeniu planu ruchu” (Lipiński, 2019). Dalsze szczegóły jednak wykraczają poza ramy artykułu.

Główne zadania w kwestii organizacji i prowadzenia ruchu zakładu górniczego należą do KRZG (§ 7 ust. 1 rozporządzenia 2013b), a wyliczenie czynności zawartych w tym przepisie, podobnie jak w przypadku § 7 ust. 1 rozporządzenia 2016b, ma charakter otwarty, co prowadzi do wniosku, że KRZG posiada domniemanie kompetencji w przypadku zaistnienia w zakładzie górniczym zdarzeń, które nie zostały przewidziane ani w przepisach prawnych, ani w zakresie jego czynności (Wojtulek i in., 2020). Podobna semantycznie, aczkolwiek różniącą się składniowo konstrukcja została zastosowana w § 9 ust. 1 rozporządzenia 2014. Ponadto KRZG w myśl art. 122 ust. 3 p.g.g. odpowiada za stan ratownictwa górniczego w zakładzie górniczym⁹. Może on wykonywać swoje obowiązki także przy pomocy podległych mu osób kierownictwa i dozoru ruchu zakładu górniczego (§ 7 ust. 3 rozporządzenia 2013b). W zakładzie górniczym organizuje się służbę dyspozytorską ruchu zakładu górniczego, wyposażoną w odpowiednie środki techniczne, która na bieżąco kontroluje ruch tego zakładu (§ 8 ust. 1 rozporządzenia 2013b). Zakres czynności KRZG, szczegółowo określający jego obowiązki, uprawnienia i zakres odpowiedzialności, jest zatwierdzany przez przedsiębiorcę (§ 9 ust. 1 w zw. z ust. 2 pkt 1 rozporządzenia 2013b).

Administracja publiczna wobec przedsiębiorców górniczych

Wykonywanie przez przedsiębiorców górniczych obowiązków policyjnych poruszonych w niniejszym artykule wymaga weryfikacji przez właściwe organy administracji publicznej. Działalność górnicza ze względu na stan towarzyszącego jej stałego zagrożenia wymaga, aby weryfikacja ta była przeprowadzana bardziej szczegółowo, niż ma to miejsce w przypadku większości pozostałych branż gospodarki. Służą temu instrumenty kontroli i nadzoru. Ustawa p.g.g. w art. 1 ust. 2

pkt 2 określa zasady wykonywania nadzoru i kontroli nad działalnością regulowaną jej przepisami. Kontrolę rozumie się jako „badanie zgodności stanu istniejącego ze stanem postulowanym, ustalenie zasięgu i przyczyn rozbieżności oraz przekazanie wyników tego ustalenia, a czasem i wynikających stąd dyspozycji zarówno podmiotowi kontrolowanemu, jak i podmiotowi organizacyjnie zwierzchniemu” (Boć, 2010). Przybiera ona kwalifikowaną postać nadzoru, jeśli „jest sprawowana przez organ zwierzchni organizacyjnie nad kontrolowanym, a zatem i odpowiedzialny za jego działania, i jeśli temu organowi zwierzchniemu służą środki oddziaływania władczego wobec podrzędnego w strukturze podmiotu kontrolowanego” (Boć, 2010). Z tego powodu wspomniana działalność jest poddawana nie tylko kontroli, ale także bardziej ingerującemu nadzorowi, który sprawowany jest przez organy nadzoru górniczego. W ich przypadku sama nazwa kładzie nacisk na wykonywanie przez nie funkcji nadzoru jako podstawowej. Organami tymi są oprócz Prezesa WUG także dyrektorzy OUG oraz dyrektor Specjalistycznego Urzędu Górniczego (SUG) — art. 164 ust. 1 p.g.g. Zgodnie z art. 168 ust. 1 p.g.g. wspomniane organy sprawują nadzór i kontrolę nad ruchem zakładów górniczych, w szczególności w zakresie m.in.: bezpieczeństwa i higieny pracy, bezpieczeństwa pożarowego, ratownictwa górniczego i zapobiegania szkodom¹⁰.

Organom nadzoru górniczego przysługują różnorodne środki mające doprowadzić do zgodnego z prawem wykonywania działalności przez przedsiębiorców górniczych. Dzielą się one na środki nadzoru zapobiegawczego (prewencyjnego) oraz bieżącego (weryfikacyjnego) (Hauser i in., 2018). Środkami o charakterze prewencyjnym są m.in. wymienione w art. 172 ust. 1 p.g.g.:

1) możliwość badania prawidłowości rozwiązań stosowanych lub przewidzianych przez przedsiębiorcę do stosowania z art. 172 ust. 1 pkt 1 p.g.g. oraz

2) możliwość dokonywania pomiarów służących ocenie stanu bezpieczeństwa w zakładzie górniczym oraz ocenie stanu bezpieczeństwa powszechnego lub środowiska w związku z ruchem zakładu górniczego, za pomocą urządzeń przenośnych lub w przypadkach uzasadnionych wysokim poziomem zagrożenia naturalnego — urządzeń stacjonarnych, zabudowanych w zakładzie górniczym na koszt przedsiębiorcy w sposób określony w decyzji wydanej przez ten organ z art. 172 ust. 1 pkt 2 p.g.g.

Ponadto właściwy organ nadzoru górniczego w myśl art. 172 ust. 2 p.g.g. może w drodze decyzji nakazać przedsiębiorcy sprawdzenie prawidłowości rozwiązań, o których mowa w ust. 1 pkt 1, lub dokonanie pomiarów, o których mowa w ust. 2 pkt 2¹¹. Zgodnie z art. 172 ust. 3 p.g.g. koszty czynności, o których mowa w art. 172 ust. 2 p.g.g., obciążają przedsiębiorcę, chyba że żądanie ich dokonania było nieuzasadnione. Stanowi to wyjątek od ogólnej zasady ponoszenia kosztów postępowania administracyjnego przez organ administracyjny (art. 262 ustawy z 14.06.1960 r. — Kodeks postępowania administracyjnego, dalej: k.p.a.) i przerzuca się tym samym na przedsiębiorcę ciężar dowodu braku zasadności żądania przez organ dokonania czynności.

Natomiast środki o charakterze weryfikacyjnym zawiera m.in. art. 171 ust. 1 p.g.g. Należą do nich przykładowo nakaz usunięcia nieprawidłowości powstałych wskutek naru-

zenia przepisów stosowanych w ruchu zakładu górniczego lub warunków określonych w PRZG, a w przypadku działalności prowadzonej na podstawie koncesji udzielonej przez starostę — warunków dotyczących ruchu zakładu górniczego, określonych w tej koncesji z art. 171 ust. 1 pkt 1 p.g.g. oraz w przypadku bezpośredniego zagrożenia dla zakładu górniczego, jego pracowników, bezpieczeństwa powszechnego lub środowiska, możliwość wstrzymania w całości lub w części ruchu tego zakładu lub jego urządzeń z jednoczesnym określeniem warunków wznowienia ruchu tego zakładu lub urządzeń z art. 171 ust. 1 pkt 2 p.g.g. Jak słusznie podkreślił Naczelny Sąd Administracyjny (NSA), „specyfiką powyższego przepisu jest nie tyle nałożenie sankcji na przedsiębiorcę prowadzącego zakład górniczy wbrew zasadom bezpieczeństwa, co zapewnienie błyskawicznego środka prewencji, pozwalającego organom nadzoru górniczego przeciwdziałać sytuacjom bezpośrednio zagrażającym wskazanym w tej normie wartościom, takim jak życie i zdrowie pracowników, a także samego zakładu górniczego, czy też bezpieczeństwo powszechne lub bezpieczeństwo środowiska”¹².

Podsumowanie

Przepisy prawne regulujące obowiązki policyjne przedsiębiorców górniczych zawarte są w różnych aktach prawnych — przede wszystkim w ustawie p.g.g. oraz w przywołanych uprzednio rozporządzeniach wykonawczych (na czele z trzema rozporządzeniami ruchowymi oraz aktach regulujących kolejno problematykę ratownictwa górniczego, środków strażowych oraz sporządzania PRZG). Przepisy te zawierają liczne obowiązki o charakterze policyjnym, które są nakładane na przedsiębiorców górniczych. Część z nich w założeniu została ustanowiona w celu zapobiegania zagrożeniom górniczym (m.in. obo-

wiązek posiadania przez przedsiębiorcę niezbędnych dokumentów takich jak PRZG czy dokument bezpieczeństwa, obowiązek ewidencyjny), inne są nakierowane na działalność, która musi być wykonywana w obliczu wystąpienia niebezpiecznego zdarzenia w zakładzie górniczym (np. obowiązek prowadzenia akcji ratowniczej).

Stałą i najważniejszą tendencją jest ewolucja obowiązków policyjnych w kierunku zapewnienia coraz wyższego poziomu bezpieczeństwa w działalności górniczej. Objawia się to w nakładaniu coraz bardziej restrykcyjnych wymogów na podmioty ją prowadzące. Wydaje się, że ustawodawca w przyszłości będzie kontynuował ten kierunek, a jednym z celów prawodawstwa w tym zakresie powinien być zdaniem autora wzmoczony nacisk na wykorzystanie przez przedsiębiorców nowoczesnych technologii w górnictwie do stopniowego zastępowania pracy człowieka (automatyzacja). Pozwoli to na coraz szerszą zakrojoną eliminację liczby górników pracujących w ciężkich warunkach występujących w wyrobiskach górniczych. Może się to dokonać przede wszystkim poprzez zastosowanie metod pracy zdalnej przy obsłudze maszyn górniczych albo nawet samoobsługi coraz nowocześniejszego sprzętu. Interesującą z punktu widzenia autora kwestią jest to, jak polskie prawo zareaguje na te zmiany, które następują już w technologii.

Działalność przedsiębiorców w tym zakresie została poddana różnym środkom o charakterze kontrolnym i nadzorczym w celu zapewnienia jej zgodności z prawem. Środki te są podejmowane w zakresie swojej właściwości głównie przez organy nadzoru górniczego. Kontrolą przestrzegania prawa zarówno w zakresie wypełniania przez przedsiębiorców górniczych wymagań ustanowionych prawem, jak też prawidłowego wykonywania weryfikacji ich wypełniania przez organy nadzoru górniczego zajmuje się sądownictwo — w głównej mierze administracyjne — na co dowodem jest liczne orzecznictwo sądowe, przywoływane w kilku miejscach niniejszego opracowania¹³.

Przypisy/Notes

¹ Niniejsze rozporządzenie dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia następujących aktów prawnych Unii Europejskiej: 1) dyrektywy Rady 92/91/EWG z 3.11.1992 r. dotyczącej minimalnych wymagań mających na celu poprawę warunków bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników w zakładach górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi (jedenasta szczegółowa dyrektywa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG), Dz.Urz. WE L 348 z 28.11.1992, s. 9, z późn. zm. (dalej: „dyrektywa 92/91/EWG”); 2) dyrektywy Rady 92/104/EWG z 3.12.1992 r. w sprawie minimalnych wymagań w zakresie poprawy bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników odkrywkowego i podziemnego przemysłu wydobywczego (dwunasta dyrektywa szczegółowa w znaczeniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG), Dz.Urz. WE L 404 z 31.12.1992, s. 10, z późn. zm. (dalej: „dyrektywa 92/104/EWG”).

² Ustawa p.g.g. w art. 21 ust. 1 wskazuje zakres działalności górniczej objętej obowiązkiem koncesyjnym i wymienia w jego ramach: 1) poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż kopaliny, o których mowa w art. 10 ust. 1, z wyłączeniem złóż węglowodorów; 1a) poszukiwanie lub rozpoznawanie kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla; 2) wydobywanie kopaliny ze złóż; 2a) poszukiwanie i rozpoznawanie złóż węglowodorów oraz wydobywanie węglowodorów ze złóż; 3) podziemne bez-zbiornikowe magazynowanie substancji; 4) podziemne składowanie odpadów; 5) podziemne składowanie dwutlenku węgla.

³ Zob. też wyrok WSA w Gliwicach z 07.09.2016 r., III SA/GI 312/16.

⁴ Zob. też Wyrok TK z 13.09.2011 r., P 33/09.

⁵ Zob. też Wyrok NSA z 21.03.2018 r., II GSK 785/16.

⁶ Wyrok WSA w Warszawie z 17.04.2018 r., VI SA/Wa 2185/17.

⁷ Zob. też wyrok WSA w Poznaniu z 09.12.2015 r., IV SA/Po 809/15.

⁸ Zob. też wyrok NSA z 20.10.2020 r., II GSK 669/20.

⁹ Zob. też wyrok WSA w Gliwicach z 27.11.2014 r., III SA/GI 1155/14.

¹⁰ Zob. też wyrok WSA w Gliwicach z 27.11.2014 r., III SA/GI 1155/14.

¹¹ Wyrok NSA z 28.01.2015 r., II GSK 2283/13.

¹² Wyrok NSA z 22.09.2016 r., II GSK 807/15.

¹³ Przedmiotem niniejszej analizy jest stan prawny na dzień 08.02.2022 r.

Bibliografia/References

Literatura/Literature

- Agopszowicz, A. (1974). *Zarys systemu prawnego górnictwa*. PWN.
- Boć, J. (2010). *Prawo administracyjne*. Kolonia Limited.
- Dubis, W. (2021). Art. 435 KC. W: E. Gniewek, & P. Machnikowski (red.). *Kodeks cywilny. Komentarz*. C.H.Beck.
- Frużyński, A. (2012). Kopalnia srebra i ołowiu „Fryderyk” w Tarnowskich Górach w świetle planów i rysunków technicznych Wyższego Urzędu Górniczego z Wrocławia. *Górniki Polski. Zeszyty Naukowe Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrze*, (6). https://depot.ceon.pl/bitstream/handle/123456789/17258/kopalnia_srebra_i_olowiu_fryderyk_w_tarnowskich_gorach.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Hauser, R., Niewiadomski, Z., & Wróbel, A. (red.) (2018). *Publiczne prawo gospodarcze. System Prawa Administracyjnego*. Tom 8A. C.H.Beck.
- Lipiński, A. (2019). *Prawne podstawy geologii i górnictwa*. Wolters Kluwer Polska.
- Łabędzki, H. (1841). *Górnictwo w Polsce. Opis kopalnictwa i hutnictwa polskiego pod względem technicznym, historyczno-statystycznym i prawnym*. Druk. J. Kaczanowski. https://books.google.pl/books?id=tnohAQAAAJ&printsec=frontcover&hl=pl&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false
- Małecki, W. (2019). *Policja gospodarcza w prawie gospodarczym. Ujęcie teoretyczne*. C.H.Beck.
- Schwarz, H. (2013). *Wybrane obowiązki przedsiębiorcy według projektu nowego rozporządzenia ruchowego*, 20.07.2013. <http://www.amadeus.biz.pl/artykuly/17-obowiazki-przedsiobiorcy-w-nowym-rozporzadzeniu-ruchowym>
- Schwarz, H. (2016). *Prawo geologiczne i górnictwo. Komentarz*. Tom II. Salome.
- Snażyk, Z., & Szafranski, A. (2018). *Publiczne prawo gospodarcze*. C.H.Beck.
- Szalewska, M. (2015). W: B. Rakoczy (red.). *Prawo geologiczne i górnictwo. Komentarz*. Wolters Kluwer Polska.
- Wojtulek, P., Kocowski, T., & Małecki, W. (2020). *Prawo geologiczne i górnictwo*. C.H.Beck.

Akty prawne/Legal acts

- Dekret z 6.05.1953 r. — Prawo Górnicze, Dz.U. 1955, nr 10, poz. 6 ze zm.
- Dyrektywa Rady 92/91/EWG z 3.11.1992 r. dotycząca minimalnych wymagań mających na celu poprawę warunków bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników w zakładach górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi (jedenasta szczegółowa dyrektywa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG), Dz.U. WE L 1992.348.9 ze zm.
- Dyrektywa Rady 92/104/EWG z 3.12.1992 r. w sprawie minimalnych wymagań w zakresie poprawy bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników odkrywkowego i podziemnego przemysłu wydobywczego (dwunasta dyrektywa szczegółowa w znaczeniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG), Dz.U. WE L 1992.404.10 ze zm.
- Konstytucja RP z 2.04.1997 r., Dz.U. 1997, nr 78, poz. 483 z późn. zm.
- Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 29.11.1930 r. — Prawo górnicze, Dz.U. 1930, nr 85, poz. 654 ze zm.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z 29.01.2013 r. w sprawie zagrożeń naturalnych w zakładach górniczych, Dz.U. 2013, poz. 1617.
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z 8.04.2013 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących prowadzenia ruchu odkrywkowego zakładu górniczego, Dz.U. 2013, poz. 1008 ze zm.
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z 25.04.2014 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących prowadzenia ruchu zakładów górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi, Dz.U. 2014, poz. 812.
- Rozporządzenie Ministra Energii z 9.11.2016 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących przechowywania i używania środków strzałowych i sprzętu strzałowego w ruchu zakładu górniczego, Dz.U. 2017, poz. 321.
- Rozporządzenie Ministra Energii z 23.11.2016 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących prowadzenia ruchu podziemnych zakładów górniczych, Dz.U. 2017, poz. 1118 ze zm.
- Rozporządzenie Ministra Energii z 16.03.2017 r. w sprawie ratownictwa górniczego, Dz.U. 2017, poz. 1052 ze zm.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z 8.12.2017 r. w sprawie planów ruchu zakładów górniczych, Dz.U. 2017, poz. 2293 ze zm.
- Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej z 25.03.1957 r., Dz.U. 2004, nr 90, poz. 864.
- Ustawa z 14.06.1960 r. — Kodeks postępowania administracyjnego, Dz.U. 2021, poz. 735 ze zm.
- Ustawa z 23.04.1964 r. — Kodeks cywilny, Dz.U. 2020, poz. 1740 ze zm.
- Ustawa z 4.02.1994 r. — Prawo geologiczne i górnictwo, Dz.U. 1994, nr 27, poz. 96 ze zm.
- Ustawa z 9.06.2011 r. — Prawo geologiczne i górnictwo, Dz.U. 2021, poz. 1420 ze zm.
- Ustawa z 6.03.2018 r. — Prawo przedsiębiorców, Dz.U. 2021, poz. 162 ze zm.

Jakub Kołecki

Student V roku prawa na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego. Od listopada 2020 r. pełni funkcję prezesa zarządu Studenckiego Koła Naukowego Prawa Górniczego (SKN PG) na macierzystej uczelni i jest jednym z członków założycieli koła naukowego. Do jego głównych zainteresowań badawczych należy prawo geologiczne i górnictwo oraz publiczne prawo gospodarcze, jak również prawo cywilne, prawo administracyjne oraz prawo ochrony środowiska.

Jakub Kołecki

Fifth year law student at the Faculty of Law, Administration and Economics of the University of Wrocław. Since November 2020, he has been the president of the board of the Students' Science Club of Mining Law (SKN PG) at his home university and is one of the founding members of the science club. His main research interests include geological and mining law and public economic law, as well as civil law, administrative law and environmental law.